

5 § HUS-yhtymän talousarviokehys vuodelle 2025**Selostus****Yhtymähallitus 6.5.2024 § 47**

Esittelijä Toimitusjohtaja Matti Bergendahl
Valmistelija Talousjohtaja Jari Finnilä

Taustaa

Talousarviovalmistelun 2025 pohjana toimii Valtiovarainministeriön 25.4.2024 julkaisema julkisen talouden suunnitelma vuosille 2025-2028. Valtiovarainministeriö julkaisee hyvinvointialueiden aluekohtaisen vuoden 2025 rahoituslaskelman ja rahoituksen painelaskelman vasta 29.4.2024, siksi kehysvalmistelu vuodelle 2025 on jouduttu tekemään arvioituihin tietoihin perustuen.

Hyvinvointialueiden rahoitus

Hyvinvointialueet rahoittavat toimintansa pääosin yleiskatteisella valtion rahoituksella. Hyvinvointialueet saavat lisäksi valtionavustuksia, asiakasmaksuja ja muita toimintatuottoja sekä rahoitustuottoja. Koko maan tasolla valtion laskennallinen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimenrahoitus sisältäen siirtymätasauksen on yhteensä noin 26,2 mrd. euroa. Koko maan tasolla hyvinvointialueiden rahoitus vuonna 2025 kasvaa noin 2,1 mrd. eurolla vuoteen 2024 verrattuna.

Rahoituksen kasvuun vaikuttavat kustannustason nousu (HVA-indeksi 2,72 %, +664 milj. euroa), ennakoitu palvelutarpeen kasvu (+241 milj. euroa) sekä tehtävälainsäädännön muutokset (-336 milj. euroa). Rahoituksen taso tarkistetaan hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 10 §:n perusteella vastaamaan koko maan tasolla toteutuneita kustannuksia jälkikäteen kahden vuoteen viipeellä.

Ensimmäinen jälkikäteistarkistus tehdään vuoden 2023 toteumatietojen perusteella vuoden 2025 rahoitukseen. Vuosittainen jälkikäteistarkistuksena tehtävä rahoituksen lisäyksen tai vähennyksen määrä riippuu tarkistusvuoden rahoituksen ja toteutuneiden kustannusten välisen erotuksen määrästä. Vuodelle 2023 myönnetyn rahoituksen ja tilinpäätöstietojen mukaisten nettokustannusten välinen erotus oli -1,36 mrd. euroa. Vuoden 2025 rahoituksessa huomioitava jälkikäteistarkistuksen määrä vuoden 2025 tasossa on 1,46 mrd. euroa, josta 73,6 milj. euroa aiheutuu indeksitarkistuksesta vuoden 2025 rahanarvoon ja 30,2 milj. euroa

jälkikäteistarkistusta laskettaessa huomioitavasta palvelutarpeen kasvusta. Koko maan tasolla määritelty jälkikäteistarkistus kohdennetaan alueille laskennallisen rahoituksen jakautumisen suhteessa.

Arvioidut hallituksen kehysriihen menosopeutusten vaikutukset Uudellemaalle ovat yhteensä -98,9 milj. euroa, jotka on huomioitu HUSin kehysriihen laskennassa (suluissa koko Manner-Suomen vaikutus) (1 000 euroa):

- Hoitotakuulainsäädännön palauttaminen vuoden 2022 mukaiseen tilaan, perusterveydenhuollon hoitotakuu 14 vrk à 3 kk (-132 milj. euroa), -36 896
- lääkäiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen keventäminen 0,65 à 0,6 (-45 milj. euroa), -12 578
- Vammaispalvelulain uudistaminen (-70 milj. euroa), -19 566
- Sosiaalihuollon henkilöstön saatavuus (kelpoisuusehtojen jousto) (-2 milj. euroa), -559
- Asiakasmaksujen korottaminen erikoissairaanhoidon maksuja painottaen (-100 milj. euroa), -27 952
- Ajokorttien ikätarkastusten rajaaminen perusterveydenhuollon palveluvalikoimasta (-5 milj. euroa), -1 398

HUS-yhtymän kehys 2025

HUS-yhtymän kehyslaskelmien valmistelussa on käytetty valtion kokonaisrahoituksen 10.10.2023 julkaistua arviota 26,5 mrd. euroa, joka sisältää jälkikäteistarkistusta 1,46 mrd. euroa. Lisäksi laskelmissa on huomioitu lisäksi tehtävälainsäädännön muutokset hallituksen kehysriihen ennakkotiedon perusteella (-354 milj. euroa). Tällöin laskelman lähtöluvaksi muodostuu 26,2 mrd. euron valtionrahoitus. Laskelmat päivitetään, kun aluekohtaiset tiedot ovat käytettävissä.

Laskelmissa käytetty Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osuus Manner-Suomen laskennallisesta rahoituksesta ja jälkikäteistarkistuksesta oli (1 000 euroa) 7 416 358 (28 % Manner-Suomen rahoituksesta). Lisäksi alueelle kohdistui menosopeutuksia (1 000 euroa) -98 949. Uudenmaan kokonaisrahoitus oli noin ollen (1 000 euroa) 7 317 409.

HUS-yhtymän kehysrahoituksen osuus laskettiin 2023 tilinpäätöksen aluekohtaiseen jakaumaan perustuen ja se oli keskimäärin 32,8 %. Samalla prosenttiosuudella kohdennettiin Uudenmaan hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin yhteenlasketun jälkikäteistarkistuksen määrä (1 000 euroa) 401 832. Hallitusohjelman hengen mukaisesti perusterveydenhuollon vahvistamiseksi HUS-yhtymän rahoitusta eritetään leikattavaksi -0,1 %-yksiköllä. Lisäksi vähentävänä tekijänä huomioidaan hallituksen kehysriihen esittämistä menosopeutuksista vain

asiakasmaksujen korottaminen, mikä kohdistuu myös erikoissairaanhoidon. Asiakasmaksujen ennakoidaan korottuvan 6 % perusterveydenhuollossa ja 12,5 % erikoissairaanhoidossa. Korotusten osuus on huomioitu kehyslaskennassa.

HUS-yhtymän taseessa on tilikausilta 2022 ja 2023 kertynyttä alijäämää yhteensä (1 000 euroa) -111 243. Lain hyvinvointialueesta 115 §:n mukaisesti kertynyt alijäämä tulee kattaa vuoden 2025 mennessä. HUS-yhtymän talousarvio tulee yllä olevan lain perusteella laatia vuoden 2025 osalta ylijäämäiseksi vastaavalla summalla.

HUS-yhtymän talousarvioon esitetään sisällytettävän samat palvelukokonaisuudet kuin vuonna 2024. Kehykseen sisältyviä palvelukokonaisuuksia ovat erikoissairaanhoidon, ensihoito, hammaslääkäreiden erikoistumis- ja perusopetus, lääkärihelikopteritoiminta, myrkytystietokeskus sekä terveyskeskuspäivystys ja -hoitopäivät.

Esitys HUS-yhtymän kehukseksi 2025 (1 000 euroa)

- Laskennallinen rahoitus 2 304 848
- Jälkikäteistarkistus 132 357
- PTH-vahvistaminen (-0,1 %) -7 416
- Asiakasmaksujen korotus -9 910

Kehys yhteensä 2 419 879

Yllä oleva kehys edellyttää HUS-yhtymältä vuodelle 2025 noin 55 milj. euron tuottavuus- ja taloudellisuusohjelmaa. Ohjelman kokonaissuuruus talousarviokaudella 2025-2027 on yhteensä noin 225 milj. euroa. Ohjelmalla mahdollistetaan HUS-yhtymän tulevien merkittävien investointien toteuttaminen sekä lisääntyvään palvelutarpeeseen vastaaminen. Ohjelma tuodaan yhtymähallituksen ensimmäiseen käsittelyyn 3.6.2024 kokoukseen.

Esitetty kehys ei pidä sisällään toiminnallisia- eikä työnjaollisia muutoksia, vaan ne huomioidaan erillisten neuvottelujen perusteella valmistelun myöhäisemmässä vaiheessa HUS-yhtymän ja jäsenten välillä.

Kehyksen laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla Valtiovarainministeriön julkaistessa arviolta 29.4.2024 lopulliset aluekohtaiset rahoituslaskelmat sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävälainsäädännön muutosten erikoissairaanhoidon kohdistuvien taloudellisten vaikutusten tarkentuessa. Lisäksi Valtiovarainministeriö päivittää rahoituslaskelmia syksyllä 2024, myös niiden mahdolliset vaikutukset 2025 kehysrahoitukseen huomioidaan.

Päätösesitys

HUS-yhtymähallitus päättää

1. esittää 15.6.2024 kokoontuvalle yhtymäkokoukselle, että talousarviovalmistelua jatketaan 2 419 879 (1 000 euroa) kehyksen pohjalta. Lisäksi huomioidaan mahdolliset työnjaolliset muutokset HUS-yhtymän ja jäsenten välillä ja

2. että kehyksen 2025 laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla valtiovarainministeriön lopullisilla aluekohtaisilla rahoituslaskelmilla sekä erikoissairaanhoidon kohdistuvien tehtävälainsäädännön muutosten vaikutusten tarkennuksilla.

Asian käsittely

Käsittelyn aluksi esittelijä ilmoitti muuttavansa päätösesityksen kuulumaan seuraavasti:

"HUS-yhtymähallitus päättää

1. esittää 15.6.2024 kokoontuvalle yhtymäkokoukselle, että talousarviovalmistelua jatketaan VM:n 29.4.2024 julkaisemien rahoituslaskelmien perusteella 2 444 881 (1 000 euroa) kehyksen pohjalta. Lisäksi huomioidaan mahdolliset työnjaolliset muutokset HUS-yhtymän ja jäsenten välillä ja

2. että kehyksen 2025 laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla valtiovarainministeriön lopullisilla aluekohtaisilla rahoituslaskelmilla sekä erikoissairaanhoidon kohdistuvien tehtävälainsäädännön muutosten vaikutusten tarkennuksilla."

Päätös

Muutettu päätösesitys hyväksyttiin.

-.-.-

Yhtymäkokous 13.6.2024

Päätösesitys

Yhtymäkokous päättää

1. että talousarviovalmistelua jatketaan VM:n 29.4.2024 julkaisemien rahoituslaskelmien perusteella 2 444 881 (1 000 euroa) kehyksen pohjalta. Lisäksi huomioidaan mahdolliset työnjaolliset muutokset HUS-yhtymän ja jäsenten välillä ja

2. että kehyksen 2025 laskelmaa voidaan päivittää listalla kuvatuilla laskentaperiaatteilla valtiovarainministeriön lopullisilla aluekohtaisilla rahoituslaskelmilla sekä erikoissairaanhoidon kohdistuvien tehtävälainsäädännön muutosten vaikutusten tarkennuksilla.

Asian käsittely

Asiassa käydyn keskustelun aikana tehtiin seuraavasti kuuluvia päätösesityksiä:

Puheenjohtaja Atte Malmström esitti Mikko Hokkasen kannattamana yhtymähallitukselle osoitetun toivomusaloitteen hyväksymistä, jonka mukaan HUS-yhtymän talousarviossa tulee huomioida yhtymän jäsenten yhdessä hyväksymät kolme talousarviotavoitetta mittareineen kokouksessa esitetyn tavoiteasiakirjan mukaisesti. Asiakirja liitetään pöytäkirjaan.

Ville Rajahalme esitti Helinä Pertun kannattamana, että HUS-yhtymän jäsenmaksuosuuksien talousarviokehys vuodelle 2025 on 2 290 295 127 euroa, joka osoitetaan HUSin perustoiminnan rahoittamiseen, ja että vuosilta 2022 ja 2023 syntyneiden alijäämien kattamiseksi omistajat sitoutuvat osoittamaan HUSille erillisrahoituksen yhteensä enintään 111 miljoonaa euroa, joka maksetaan vuoden 2025 lopussa.

Ville Rajahalme esitti lisäksi Helinä Pertun kannattamana kahden yhtymähallitukselle osoitetun toivomusaloitteen hyväksymistä, jotka kuuluvat seuraavasti:

1. Mikäli vuoden 2023 jälkeen syntyvien alijäämien kattamiselle ei ole toiminnallisia edellytyksiä, arvioidaan vuodelta 2023 syntyneen alijäämän kattaminen uudelleen.
2. Budjettivalmistelun teknisenä ohjeistuksena tehtävämuutosten tosiasiallista jakautumista HUSin ja hyvinvointialueiden toiminnan välillä arvioidaan tarvittaessa uudelleen syksyllä budjettivalmistelun yhteydessä, ja että peruspääoman korko sisältyy kehykseen.

Mikko Hokkanen esitti HUS-yhtymän toiminnan vuoden 2025 raamiksi 2 284 315 984 euroa ja että HUS-yhtymälle ohjataan lisäksi erikseen vuoden 2023 alijäämien kattamiseen rahoituslain 10 §:n mukaista rahoituksen tason korjausta yhteensä 84 491 550 euroa, samassa suhteessa kuin Uudenmaan hyvinvointialueille.

Mikko Hokkanen esitti lisäksi yhtymähallitukselle osoitetun toivomusaloitteen hyväksymistä, joka kuuluu seuraavasti:

HUS-yhtymän ja hyvinvointialueiden/Helsingin kaupungin väliset työnjaolliset

muutokset huomioidaan syksyn lopullisessa talousarviovalmistelussa.

Minna Sevón esitti Mikko Hokkasen kannattamana, että HUS-yhtymän jäsenmaksuosuuksien kehys vuodelle 2025 yhteensä on 2 290 136 422 euroa, joka osoitetaan HUSin perustoiminnan rahoittamiseen, että vuosilta 2022 ja 2023 syntyneiden alijäämien kattamiseksi omistajat sitoutuvat osoittamaan HUSille erillisrahoituksen yhteensä enintään 111 miljoonaa euroa, joka maksetaan vuoden 2025 lopussa, ja että erillisrahoituksen ehtona on, että HUS kattaa toiminnan sopeutuksilla mahdolliset vuodelta 2024 ja sen jälkeen syntyvät alijäämät.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi, että Mikko Hokkasen esitystä ei ole kannatettu, ja se raukeaa. Tämän jälkeen hän totesi, että keskustelun aikana on tehty yhtymähallituksen pohjaesityksestä poikkeavia kannatettuja esityksiä, ja asiassa tulee äänestää. Puheenjohtaja esitti äänestysjärjestykseksi, että ensimmäisessä äänestyksessä Ville Rajahalmeen esitystä kannattavat äänestävät JAA ja Minna Sevónin esitystä kannattavat äänestävät EI, ja toisessa äänestyksessä yhtymähallituksen esitystä kannattavat äänestävät JAA ja ensimmäisen äänestyksen voittanutta esitystä äänestävät EI. Yhtymäkokous hyväksyi yksimielisesti esityksen äänestysjärjestykseksi.

Ensimmäisessä äänestyksessä annettiin 395 JAA-ääntä (Rajahalme, Perttu), 219 EI-ääntä (Hokkanen, Sevón) ja 386 tyhjää ääntä (Malmström). Puheenjohtaja totesi, että Rajahalmeen esitys oli voittanut ensimmäisen äänestyksen. Toisessa äänestyksessä annettiin 386 JAA-ääntä (Malmström) ja 614 EI-ääntä (Rajahalme, Hokkanen, Perttu, Sevón). Puheenjohtaja totesi, että yhtymäkokous oli hyväksynyt Rajahalmeen esityksen HUS-yhtymän vuoden 2025 talousarviokehykseksi.

Tämän jälkeen puheenjohtaja totesi, että keskustelun aikana Mikko Hokkanen on tehnyt toivomusaloitteen, jota ei ole kannatettu ja se raukeaa. Puheenjohtaja totesi lisäksi, että Atte Malmström on tehnyt yhden toivomusaloitteen ja Ville Rajahalme kaksi toivomusaloitetta, joita kaikkia on kannatettu. Puheenjohtaja tiedusteli, voiko yhtymäkokous hyväksyä kaikki kolme toivomusaloitetta yksimielisesti. Koska kukaan ei vastustanut ehdotusta, totesi puheenjohtaja, että yhtymäkokous oli hyväksynyt yksimielisesti seuraavasti kuuluvat kolme toivomusaloitetta:

1. HUS-yhtymän talousarviossa tulee huomioida yhtymän jäsenten yhdessä hyväksymät kolme talousarviotavoitetta mittareineen pöytäkirjaan liitetyn tavoiteasiakirjan mukaisesti.

2. Mikäli vuoden 2023 jälkeen syntyvien alijäämien kattamiselle ei ole toiminnallisia edellytyksiä, arvioidaan vuodelta 2023 syntyneen alijäämän kattaminen uudelleen.

3. Budjettivalmistelun teknisenä ohjeistuksena tehtävämuutosten tosiasiallista jakautumista HUS:n ja hyvinvointialueiden toiminnan välillä arvioidaan tarvittaessa uudelleen syksyllä budjettivalmistelun yhteydessä, ja että peruspääoman korko sisältyy kehykseen.

Päätös

Yhtymäkokous päätti, että HUS-yhtymän jäsenmaksuosuuksien talousarviokehys vuodelle 2025 on 2 290 295 127 euroa, joka osoitetaan HUS:n perustoiminnan rahoittamiseen, ja että vuosilta 2022 ja 2023 syntyneiden alijäämien kattamiseksi omistajat sitoutuvat osoittamaan HUS:lle erillisrahoituksen yhteensä enintään 111 miljoonaa euroa, joka maksetaan vuoden 2025 lopussa.

Yhtymäkokous hyväksyi lisäksi yksimielisesti seuraavat kolme yhtymähallitukselle osoitettua toivomusaloitetta:

1. HUS-yhtymän talousarviossa tulee huomioida yhtymän jäsenten yhdessä hyväksymät kolme talousarviotavoitetta mittareineen pöytäkirjaan liitetyn tavoiteasiakirjan mukaisesti.
2. Mikäli vuoden 2023 jälkeen syntyvien alijäämien kattamiselle ei ole toiminnallisia edellytyksiä, arvioidaan vuodelta 2023 syntyneen alijäämän kattaminen uudelleen.
3. Budjettivalmistelun teknisenä ohjeistuksena tehtävämuutosten tosiasiallista jakautumista HUS:n ja hyvinvointialueiden toiminnan välillä arvioidaan tarvittaessa uudelleen syksyllä budjettivalmistelun yhteydessä, ja että peruspääoman korko sisältyy kehykseen.

Julkisuus

Julkinen

Päätösvallan peruste

Perussopimus § 10

Lisätiedot

Toimitusjohtaja Matti Bergendahl, etunimi.sukunimi@hus.fi
Talousjohtaja Jari Finnilä, etunimi.sukunimi@hus.fi

Liitteet

HUS-yhtymälle vuodelle 2025 asetettavat talousarviotavoitteet

HUS-yhtymä
Yhtymäkokous

Pöytäkirja
1/2024

13.6.2024

HUS/3370/2024

Tiedoksi

Uudenmaan hyvinvointialueet ja Helsingin kaupunki
Konsernitalouspäällikkö Tarja Kortesalmi